

8 - 69934025	06/09/2019	הארץ - כותרת	עמוד 14	1/2	22.3x36.04
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

כשהעשן יתפזר

אחרי תרגיל ההסחה מתברר: צה"ל יכול היה לפגוע בחוליות הנ"ט של חיזבאללה, ובחר שלא
● בישראל מאיימים כי מלחמה עתידית תחריב את לבנון; חרירי מקשיב
● והחיילות החילוניות משלמות מחיר על מאמצי צה"ל לקלוט דתיות

<div></div>	<div>עמוס הראל</div>
---------------------------------------	-----------------------------

עשר דקות לאחר השעה ארבע אחר הצהריים, ביום ראשון השבוע, זיהו עמדות התצפית של צה"ל הפרוסות לאורך גבול לבנון חוליות טילי נ"ט של חיזבאללה משגרות טילים אל צדו הישראלי של הגבול. המראות הללו נקלטו על המסכים גם כבור פיקוד הצפון, עשרות מטרים מתחת לאדמה כמטה הפיקוד בצפת. ההחלטה, שנפלה לאחר התלבטות קצרה, היתה שלא להגיב על שיגור הטילים בפגיעה בחוליית הירי העיקרית, אף שהדבר היה עדיין אפשרי. בפיקוד כבר ידעו שאיש לא נפגע מהירי של חיזבאללה; תגובה קטלנית היתה מחריפה כנראה את המתיחות.

חיזבאללה ירה שני טילים אל הכביש המחבר בין קיבוץ יראון למושב אביבים. הטילים כוונו כל־פי כלי רכב סורר, אותו אמבול־נס צבאי ממוגן שמפקדו הרופא חרג טעות מגבולות הגזרה המור־תרים והכניס את עצמו וארבעת חייליו אל בין הכוונות של צלפי הנ"ט מחיזבאללה. הטילים החמי־צו את מותם, במקרה אחד במ־טרים ספורים.

ההרעשה הנגדית של צה"ל כללה ירי של כמאה פגוי ארטיל־ריה, כ־75% מהם פגוי עשן. העשן נועד לשמש למיסוך ולהקשות על התצפיות של חיזבאללה להבחין מה קורה בצד הישראלי של הג־בול. חילופי האש התנהלו בגזרה ובאתרים הזכורים לרעה מהימים המתסכלים של מלחמת לבנון השנייה, רכס השקד הצופה על אביבים ומשני צדדיו הכפר מארון א־ראס והעיירה בינת־ג'בייל. אל המחוות הללו ישוב הצבא גם במ־לחמת לבנון השלישית, אם תפ־רוץ בעתיד. השבוע, מתברר בדי־עבד, היינו די קרובים לכך.

אפשר רק לשער מה היתה תגובתה של תשלובת נתניהו בעי־תונות וברשתות החברתיות, החל בכנ היקר וכלה באחרון הצייצנים, אם ממשלת שמאל היתה בוחרת להבלג על ירי לשטח המדינה. ואם הדבר היה קורה במשמרת של גדי איזנקוט, הרמטכ"ל הקודם שהוכתר בימיו כאויב העם, היינו נידונים השבוע לאינספור מאמ־רים המבכים את אובדן כוח ההר־תעה של צה"ל ומסבירים שככה זה — כשצבא מקדם נשים לוחמות ודואג לזכויות להט"בים, הוא שו־כח מה פירושה של מלחמה חס־רת פשרות באויב.

ההחלטה שלא להגיב התקב־לה בצדק, אנב. אלוף פיקוד הצ־פון, אמיר ברעם, הוא מפקד מצ־טיין ביחידות הצנחנים, שעשה את רוב שנותיו בצה"ל כחוד החנית של המערך הלוחם. מפקד עוצ־בת הגליל החדש, תת־אלוף שלומי כינדה, פיקד קודם לכן על חטיבת גולני ועל סירת מטכ"ל. החינוך הצבאי של שניהם, כמו האינסטי־נקט הבסיסי, כיוונו אותם ללחיצה על ההדק ברגע כזה. אבל שני המ־פקדים הללו מנסים דיים להבין את הדיקטיבה של הדרג המדי־ני ולדעת כיצד ציפו מהם לפעול בנסיבות שנוצרו — לשמור על מה

שכבר הושג, בלי להידרדר למלח־מה. בבור הפיקוד הכריעה האסט־רטגיה, לא הטקטיקה.

הפרצה לא נוצלה

ישראל נכנסה לסבב הנוכחי עם חיזבאללה אחרי שתי תקיפות, כלילה שבין 24 ל־25 באוגוסט: הרג שני הלבנונים בעת פגיעה בחוליה שהפעילו משמרות המה־פכה האיראניים והתכוונו לשגר רחפני נפץ לישראל מהגולן הסו־רי; וכמה שעות אחר כך, התקיפה בדאחיה של ביירות (שבעניינה לא ניטלה אחריות רשמית), אשר כוונה נגד רכיב חיוני בתעשיית הנשק המדויק של חיזבאללה. מוזכ'ל הארגון, חסן נסראללה, הבהיר היטב בשני נאומים פומ־ביים כי בכוונתו להגיב. הוא אף שרטט את מרחב החיכוך המתו־כנן: פגיעה במטרה צבאית, סמוך לגבול ישראל ולכנון.

בהתאם נולדה ההיערכות לאורך הגבול הצפוני. מוצבים פונו חלקית, עמדות שמירה התרוקנו. כתבת של ערוץ הטלוויזיה הרו־טי RT כשפה הערבית אפילו תי־עדה את עצמה בשידור חי משו־טטת באין מפריע במפקדת גדוד התותחנים הנטושה באביבים. לא נותר שם אף חייל שישאל אותה למעשיה. על חיי היומיום של האורחים, לעומת זאת, כמעט לא

היתה למתיחות השפעה. יום רא־שון, 1 בספטמבר, היה גם יום פתי־חת הלימודים. האוטובוס המוביל תלמידים מאביבים יצא מהמושב כרגיל, למרות המשקעים ההיס־טוריים הקשים מהפיגוע ב־1970. אבל נדמה שהצבא מתק־שה, לאורך זמן, לאכוף משמעת זהירה לאורך 140 קילומטרים של גבול. החוליה החלשה הת־בררה כצוות האמבולנס מגדוד התותחנים, שתנועתו בניגוד לה־נחיות חשפה אותו לפגיעה במ־שך כמה עשרות שניות (כתחקיר הצבאי ינסו לברר אם הרופא פעל על דעת עצמו, או שקיבל הנחיה שגויה ממפקדת הגדוד). העובדה שחמק לבסוף בלא פגע הולידה גל השערות ושמועות שלפיהן היה זה רכב פיתיון שנועד מראש לה־טעות את חיזבאללה, או לחלופין שהאמבולנס כלל לא היה מאויש אלא הופעל מרחוק. אולם שתי ההשערות מופרכות. האמת פרו־זאית יותר: מישוה בצה"ל התר־של, אבל בחיזבאללה לא הספיקו לנצל את הפרצה.

המאבק בפרויקט הדיוק של חיזבאללה קודם עתה להתבססות האיראנית בסוריה

מיד אחר כך פיזר הצבא ערפל מכוון, גם בעזרת התרגיל המדובר שבו פינה מסוק חיל האוויר צפו־עים מדומים לבית החולים רמב"ם בחיפה. בלבנון אכן גילו את תו־צאותיה האמיתיות של התקרית רק כעבור שעתיים. הבלבול שי־רת את המטרה, סגירת סכב המה־לומות. מאותם שיקולים, צה"ל לא פגע בחוליה, שכנראה הספי־קה בינתיים להיעלם במרחב הב־נוי סביב בינת־ג'בייל. הערת שוליים, טרגית משהו,

לפרשת המתיחות בצפון התקבלה ביום שלישי. כשירדה הדריכות, אירעה תקרית באחד המוצבים לאורך הגבול. חיילים מאותו גדוד תותחנים השליכו אבנים זה על זה, כמשחק מטופש, ואחד מהם נפצע קשה. לשעות אחדות אפילו היה חשש לחייו, עד שמצבו התייצב. לא ייאמן: אחרי מתיחות השיא, הישראלי היחיד שנפצע השבוע בגבול לבנון הוא חייל שחטף אכן שמפקד הגדוד שלו היה מוותר על השבוע הזה, מתחילתו ועד סופו.

חזית פנים לבנונית

תם ולא נשלם. נסראללה כבר הצהיר שהתקיפה בדאחיה, שלד־בריו כוצעה בעזרת רחפנים, תביא לגישה לוחמנית יותר של ארגונו כלפי מל"טים ורחפנים ישראליים בשמי לבנון. עונת ציד המל"טים נפתחה. סביר להניח שההשפלה שספג חיזבאללה כשהתברר שי־שראל גם הצליחה להונות אותו וגם לא ספגה נפגעים, תתרום לה־משך החיכוך. בדאחיה נשכר טא־בו: ישראל לא תקפה בגלוי כל־כנון 13 שנה, מאז סיום המלחמה ב־2006. זה אינו דבר של מה בכך. אבל העניין החשוב ביותר הוא המאבק על פרויקט הדיוק — המאמץ של איראן וחיזבאללה לשפר ולהגדיל את מספר הר־קטות המדויקות שבידי הארגון. להערכת ישראל, טהראן קיוותה שב־2019 כבר יהיו בידי חיו־באללה כאלף רקטות מדויקות,

בעלות ממוצע פגיעה של עשרה מטרים מן המטרה. בפועל, יש בי־דיה כנראה כמה עשרות רקטות כאלה. הצרה היא ששני הצדדים ומתכננת לטווח ארוך. ישראל עו־מדת על הקו האדום שלה.

פקידים ישראלים התבטאו, גם השבוע, כי המשך פרויקט הדיוק עלול להביא לחורבן לב־נון. המסרים הללו מגיעים, באמצ־עות מנהיגים כמערב, לאוזני ראש ממשלת לבנון סעד א־דין חרירי ומשם אל נסראללה. חרירי תקף שלשום בריאיון טלוויזיה את חי־זבאללה. "הארגון הזה הוא לא רק בעיה של לבנון, אלא של האזור כולו", אמר. "הם פועלים בדרום לבנון בניגוד לעמדתנו. גם נתניהו יודע את זה". כשנפתלי בנט קרא לפני שנה להתייחס למדינת לב־נון במקרה של מלחמה כאילו היא חיזבאללה, קולו נשמע כדעת מי־עוט. כעת זו כמעט מדיניות יש־ראלית רשמית. במקרה של מלח־מה, התשתיות האורחיות של לב־נון צפויות להיות יעד לתקיפה (הראשון שהטיף לכך הוא אלוף במילואים גיורא איילנז, מיד אח־רי מלחמת לבנון השנייה).

נתניהו, כך דווח השבוע, שי־נה השנה את סדר העדיפויות שהציב למערכת הביטחון. הט־בלה המעודכנת גורסת: המאבק נגד הגרעין האיראני ראשון בח־שיבותו, פרויקט הדיוק שני ובמ־קום השלישי המאמצים נגד הת־בססות צבאית איראנית בסוריה (הסעיפים השני והשלישי התחל־פו). ראש הממשלה גם הרחיב ככל הנראה את זירת המערכה. ליש־

ראל מיוחסות באחרונה פעולות נגד מאמצי החימוש האיראניים גם בעיראק ובלבנון. זו מציאות מסוכנת, שאולי חורגת מהניהול הזהיר שבו הצ־טיין נתניהו בשנים האחרונות בצ־פון. עיראק רגישה במיוחד, בגלל הסיכון לאינטרסים האמריקאיים. המשך התקיפות שם עלול לער־ער את הלחץ לפינוי 5,200 החיילים האמריקאים מן המדינה. אלוף־משנה (מיל') אודי אבנטל, מהמכון למדיניות ואסטרטגיה במרכז הבי־נתחומי הרצליה, כתב השבוע בא־תר המכון כי "התקיפות המיוחסות

למרות התנגדות מערכת הביטחון, חברה סינית מתקרבת להקמת מתקן ההתפלה בשורק

לישראל בעיראק עומדות במתח מול חלק מהיעדים האסטרטגיים שלה. ישראל מפעילה את היגיון המערכה שניהלה בסוריה על עי־ראק. זו הסתכלות צרה, דרך הפ־ריומה המבצעית, שאינה לוקחת בחשבון את ההשלכות הכוללות של הרחבת המערכה."

ברקע יש תופעה מטרידה נו־ספת — טשטוש הגבולות בין המ־עשה המדיני והצבאי למהלכים הפוליטיים. נראה שהדבר קורה בהשפעת הבחירות המתקרבות, והקרב שמנהל ראש הממשלה על עתידו הפוליטי והמשפטי. תחילה גרר נתניהו את הרמטכ"ל, אביב כוכבי, להופעה פומבית משותפת בבסיס צה"ל בגולן, שבה הפריח איומים נגד סוריה וחרג באופן בו־טה ממדיניות העמימות. בהמשך, יומיים לאחר התקרית, כשהצבא ביקש לבלום את המתיחות, פרסם נתניהו סרטון מתגרה שבו קבע כי נסראללה מסתתר בבנוקר, חושש מתקיפה ישראלית. כד בכז, תד־רך גורם ביטחוני עלום את העי־תונאים כי חיזבאללה התחנן לה־פסקת אש.

לאורך כל התקופה האחרו־נה נעשה שימוש נרחב בחומרים מודיעיניים רגישים לצורכי הלר־חמה הפסיכולוגית נגד חיזבא־ללה. במערכת הביטחון מסבירים שזהו חלק מעידן חדש של מלח־מות תודעה, אבל נדמה שנחצים כאן קווים שלא הופרו בעבר, ולא בהכרח רק משיקולים נקיים. על רקע ההתפתחויות הללו, כוכבי שומר על שתיקה. קודמו נהג אח־רת. איזנקוט, העירו השבוע כמה מקורות ביטחוניים, נראה לפרקים כמי שפשוט נהנה להתכתש עם הזרגים שמעליו, מתוקף קוד פעו־לה ממלכתי שסיגל לעצמו במג־עיו עם הממשלה והקבינט. "הוא לא ספר אף אחד ממטרי", אמרו.

ברקע, נמשכים מאמציה של צרפת להחזיר את ארצות הברית ואיראן לדיאלוג ישיר על הסכם גרעין חדש. הן וושינגטון הן טה־ראן מפגינות כימים האחרונים קו

25.95x28.29	2/2	עמוד 26	הארץ - כותרת	06/09/2019	69934026-9
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

כשהעשן יתפזר

המשך מעמוד 14

ברקע עומד הלחץ האמריי קאי על ישראל, לעצירת עסקאות תשתית גדולות עם סין, אך גם חשש מזליגה אפשרית של מידע ביטחוני: מתקן ההתפלה עתיד להיות מוקם באזור רגיש ביטחוני, סמוך לבסיס פלמחים ובקרבת המרכז למחקר גרעיני נחל שורק.

באחרונה קבעה ועדת המכרזים, שמכהנים בה בין השאר בכירים במשרדי האוצר והאנרגיה, כי שתי חברות יעלו לשלב הסופי של המכרז, חברה ישראלית ומולה האצ"סון, חרף אזהרת המלמ"ב. נדמה שבועדה לא מאוד התרשמו מהתנגדות בן-משה. הכניסה הסינית למשק האנרגיה אינה נתפסת כסיכון, כי יש די מתקני התפלה בבעלות אחרת. אשר לשאלה הביטחונית, קשה לדבר על המכתב כעל צלצול בכל פעם מוני האזהרה. ברקע עומדת גם שאלת מדיניות הממשלה ביחס לעסקאות עם סין. חרף הלחצים האמריקאיים, ולמרות ארבע ישיבות קבינט שכונסו בעניין, ישראל טרם גיבשה קו חדש לגבי העסקאות הללו – ועדיין לא מימשה את הכטחתה לממשל טראמפ להקים גוף מסודר שיפקח על השקעות זרות במשק.

ממשרד האנרגיה נמסר בתגובה כי "מענה לפניית המלמ"ב הועבר עלידי משרדי האנרגיה והאוצר כבר לפני כחודשיים. במכתב הוסבר כי חברת האצ"סון מים הינה חברה ישראלית כבעלות עקיפה של חברה מהונג קונג. עוד הוסבר כי החברה כבר פעילה כיום בארץ בתחום ההתפלה דרך מתקן שורק A הקיים, אשר דו"מה במאפייניו ומיקומו למתקן העתידי. על כן, המשרדים אינם רואים כיצד השתתפות קבוצת האצ"סון במכרז החדש שונה מהפעילות הקיימת של הקבוצה כבר כיום בארץ. בשולי הדבר נציין כי הופתענו שמכתב שהועבר אלינו בסיווג סודי מצא את דרכו לעיתונות."

גמישותו אומנותו

2,412 צעירות, בוגרות החינוך הממלכתי-דתי, התגייסו לצה"ל בשנה שעברה. זו עלייה של 20% בהשוואה ל-2014 וגידול של מאות אחוזים בהש"וואה לתקופה שלפני עשור. יש כאן התפתחות חברתית חשובה וחיונית, הצומחת מלמטה, מהצעירות עצמן ונעשית חרף הערמת מכשולים על ידי רבנים, מחנכים וכמה מהפוליטיקאים

של הציונות הדתית. צה"ל הולך על ביצים ונוהר שלא להכעיס את הרבנים, אבל בפועל מעודד את הצעירות הדתיות המעוררות ניזונות בכך להצטרף לשורותיה. בתקופה שבה שיעור הגיוס של נשים יורד (במידה רבה בשל נשים חילוניות המתחזות לדתיות ומקבלות פטור בלא מאמץ), לצבא יש עניין לקלוט צעירות איכותיות וחדורות מוטיבציה. הוא גם מוכן להתגמש למעט.

כמה רחוק לוקחים את ההתחשבות הזאת? לעיתים, נראה שרחוק מדי. במחזור יולי-אוגוסט האחרון נפתח במחנה ג'וליס קורס של סמלות מבצעים המיועדות לחטיבות ולאוגדות המרחביות. לראשונה, שוכצו בו חיילות דתיות, בוגרות מדרשה בגוש עציון. בעיני המשתתפות בקורס, מקום השיבוץ החשוב והיוקרתי ביותר הוא באוגדת עזה, שבה החמ"לים פעילים במיוחד.

השיבוץ הסופי תלוי בחוות הדעת של המפקדים ובציונים בקורס, אבל צעירות חילוניות שביקשו להגיע לאוגדת עזה גילו שמספר המקומות הפנויים שם קטן הפעם יחסית. הצבא התחייב בפני החיילות הדתיות והמדרשה כי חלק ניכר מהן ישובצו כקבוצה באוגדה הדרומית.

באכ"א מסבירים כי שיבוץ קבוצתי הוא צעד שהצבא נר"קט באופן שיטתי, כשמדובר באוכלוסיות שברצונו לעודד את הגיוס שלהן לתפקידים ספציפיים. אצל צעירות דתיות נעשה מאמץ מיוחד לשלבן יחד, כדי להקל על שמירת מצוות בסביבה חדשה, שאין בה עוד חיילות דתיות רבות. דובר צה"ל מסר בתגובה לפניית "הארץ" כי "לא האמונה הדתית של המתגייסות מהווה שיקול לשיבוץ, אלא מסלול גיוסן. השיבוץ המשותף של בנות המדרשה אינו מונע משאר חיילות הקורס להשתבץ גם הן באוגדת עזה או בכל גזרה אחרת."

תשובת הצבא לא משכנעת. שיבוץ קבוצתי הוא עניין רצוי וסיבירי, בנסיבות כאלה. אבל מי קבע שזה חייב להיעשות רק ביחידה שהשיבוץ בה נחשב יוקרתי יותר, ולא במפקדות פחות מבוקשות? הכוונות הטובות מביאות לכניעה מיותרת לקבוצות לחץ חיצוניות, על חשבון קבוצות אחרות. ואף שבצמרת צה"ל לא מודעים לכך, התופעה מוכרת היטב גם מקורסיים מקצועיים אחרים לחיילות.

עמוס הראל

גבול לבנון, ביום ראשון. חרירי על חיזבאללה: "הארגון הזה הוא לא רק בעיה של לבנון, אלא של האזור כולו" צילום: ג'אלא מרעני/אייאף פי